

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

بسمه تعالی

"با صلوات بر محمد و آل محمد"

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی - وزارت کشور
وزارت صنعت، معدن و تجارت - وزارت آموزش و پرورش - وزارت راه و شهرسازی
سازمان حفاظت محیط زیست

هیئت وزیران در جلسه ۱۳۹۸/۴/۲۳ به پیشنهاد معاونت حقوقی رئیس جمهور و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب کرد:
آیین نامه اجرایی تبصره (۳) ماده (۳) قانون هوای پاک موضوع تصویب نامه شماره ۹۵۲۰۱/ت/۵۵۰۷۱ هـ مورخ ۱۳۹۷/۷/۱۸ به شرح زیر اصلاح می شود:
۱- در بند (پ) ماده (۳)، عبارت "دستورالعمل ابلاغی وزیر کشور" به عبارت "دستورالعمل پیوست که تأیید شده به مهر دفتر هیئت دولت است" اصلاح می شود.
۲- در تبصره (۲) ماده (۴) عبارت "رئیس کارگروه و در غیاب ایشان دبیر کارگروه" به عبارت "دبیر کارگروه و پس از هماهنگی با رئیس کارگروه" اصلاح می شود.
۳- در بند (پ) ماده (۵) بعد از عبارت "الودگی هوا" عبارت "، محدود به وقوع هر یک از طبقات کیفیت موضوع ماده (۲) این آیین نامه براساس ضوابط دستورالعمل پیوست" اضافه می شود.

اسحاق جهانگیری

معاون اول رئیس جمهور

رونوشت به دفتر مقام معظم رهبری، دفتر رئیس جمهور، دفتر رئیس قوه قضائیه، دفتر معاون اول رئیس جمهور، دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام، سازمان اداری و استخدامی کشور، سازمان برنامه و بودجه کشور، معاونت حقوقی رئیس جمهور، معاونت امور مجلس رئیس جمهور، دیوان محاسبات کشور، دیوان عدالت اداری، سازمان بازرسی کل کشور، معاونت قوانین مجلس شورای اسلامی، امور تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات، کلیه وزارتخانه ها، سازمان ها و مؤسسات دولتی، نهادهای انقلاب اسلامی، روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران، دبیرخانه شورای اطلاع رسانی دولت و دفتر هیئت دولت ابلاغ می شود.

دستورالعملی اعمال ممنوعیت‌ها و محدودیت‌های موقت زمانی، مکانی و نوعی

در شرایط اضطرار آلودگی هوا

- ۱- اقدامات دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط در وضعیت نارنجی - ناسالم برای گروه‌های حساس (شاخص کیفیت هوا از (۱۰۱) تا (۱۵۰)) به شرح زیر است:
  - الف- سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران و خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران:
    - یک- انتقال سریع پیام‌ها و اطلاعیه‌های دبیرخانه کارگروه استانی هماهنگی شرایط اضطرار آلودگی هوا.
    - دو- رعایت نکات بهداشتی ویژه شرایط اضطرار آلودگی هوا.
    - سه- کاهش استفاده از وسایل نقلیه شخصی و پرهیز از سفرهای غیرضروری و نظایر آن.
    - چهار- توصیه‌ها و جلب همکاری و مشارکت عمومی در خصوص پرهیز از اقدامات منجر به ایجاد آلودگی هوا در زمینه‌های:
      - ۱- خودداری از هرگونه فعالیت که منجر به افزایش آلودگی هوا می‌شود، مانند روشن کردن آتش در معابر، سوزاندن لاستیک، عملیات قیرکاری، عمرانی و مانند آن.
      - ۲- کاهش فعالیت‌های بدنی بیماران قلبی و ریوی و مبتلا به آسم، به خصوص در فضای باز.
      - ۳- خودداری از خروج غیرضروری از منزل.
      - ۴- استفاده از نقاب (ماسک) استاندارد مورد تأیید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی برای کودکان، افراد سالخورده و افرادی که بیشترین زمان مواجهه را با آلودگی هوا دارند.
      - ۵- استفاده از وسایل همگانی و هم‌پیمایی.
      - ۶- انجام معاینه فنی و رفع نواقص کارکردی خودروها.
      - ۷- دقت در هنگام سوختگیری در جایگاه‌ها و جلوگیری از سرریز شدن بنزین و سایر سوخت‌ها.
  - ب- وزارت آموزش و پرورش:
    - آماده‌سازی و اطلاع‌رسانی به دانش‌آموزان و انجام اقدامات پیشگیرانه مانند کاهش حضور دانش‌آموزان در فضای باز و کاهش فعالیت‌های بدنی.
  - پ- پلیس راهنمایی و رانندگی فرماندهی انتظامی استان:
    - یک- واپایش (کنترل) دقیق‌تر خودروهای فاقد برکه معاینه فنی و جلوگیری از تردد خودروها و موتورسیکلت‌هایی که آلاینده‌ی قابل رؤیت دارند (پیش از آن پلیس براساس مصوبات کارگروه استانی هماهنگی شرایط اضطرار آلودگی هوا، اطلاع‌رسانی لازم را در این خصوص انجام می‌دهد).

دو - واپایش (کنترل) دقیق‌تر محدوده‌های طرح شدآمد (ترافیک) در شهرهایی که دارای محدوده‌های مصوب شدآمد (ترافیک) هستند.

سه - در صورت تداوم شرایط جوی و احتمال افزایش آلاینده‌ها و رسیدن به وضعیت قرمز، ممنوعیت تردد شبانه کلیه خودروهای گازوئیلی سنگین مانند کامیون، تریلی، ترکیب‌کننده (میکسر) بتون، جرثقیل، حمل مصالح و نخاله ساختمانی در تمام سطح شهر.

ت - ادارات و سازمان‌های دولتی، نظامی و نهادهای انقلاب اسلامی:

یک - جلوگیری از فعالیت‌های بدنی و حضور در فضای باز مهدکودک‌ها از طریق ادارات بهداشتی (وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و سایر دستگاه‌های دولتی، عمومی و خصوصی که اقدام به تأسیس مهدکودک نموده‌اند، موظفند با اعلام ادارات بهداشتی، فعالیت مهدکودک را کاهش دهند).

دو - استفاده کمتر از خودروهای دولتی از طریق کاهش مأموریت‌های غیرضروری و ترغیب هم‌پیمایی. ث - شهرداری‌ها:

یک - انعکاس اخبار شدآمد (ترافیک) از طریق مراکز واپایش شدآمد (کنترل ترافیک) و همکاری با سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران.

دو - نظارت ویژه برای جلوگیری از سوزاندن زباله، شاخ و برگ درختان و ضایعات.

سه - کاهش یا جلوگیری از فعالیت‌های عمرانی در سطح شهر که موجب تشدید آلودگی هوا می‌شود. چهار - تقویت ناوگان حمل و نقل همگانی شهری با واپایش (کنترل) سلامت کامل خودرو.

پنج - ممنوعیت فروش (مجوز روزانه ورود به محدوده طرح شدآمد (ترافیک)).

شش - جلوگیری از روشن ماندن اتوبوس‌ها و مینی‌بوس‌ها در پایانه‌های مسافربری.

ج - سازمان حفاظت محیط‌زیست:

پایش ویژه، شناسایی منابع آلاینده مستقر در محدوده پیرامون شهر و اعلام هشدار، اخطار و اقدامات تشدیدي.

چ - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی:

یک - ارائه توصیه‌های خودمراقبتی برای گروه‌های آسیب‌پذیر و عموم مردم در مواجهه با آلودگی هوا.

دو - نظارت بر عرضه نقاب (ماسک) تنفسی متناسب با نوع آلاینده‌های هوا (مورد تأیید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی) برای آن دسته از کارکنان مستقر در سطح شهر که حضور جسمی (فیزیکی) در سطح شهر به عنوان وظیفه خدمتی آنها مشخص شده است، به استناد ماده (۹۱) قانون کار - مصوب ۱۳۶۹ -، مانند نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و پلیس راهور (از طریق استانداری)، کارکنان پایگاه‌های فوریت‌های پزشکی (اورژانس) (از طریق وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان)،

جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران (از طریق جمعیت هلال احمر استان)، کارکنان شهرداری‌ها در امور فضای سبز و خدمات شهری (از طریق شهرداری‌ها)، بازرسی محیط‌زیست و موارد مرتبط (از طریق سازمان حفاظت محیط زیست).

تبصره ۱- کلیه دستگاه‌هایی که نیروی انسانی در معرض آلودگی دارند، از محل تأمین اعتبارات خود نسبت به تهیه نقاب‌های (ماسک‌های) استاندارد تأییدشده مذکور برای این افراد اقدام می‌کنند.

تبصره ۲- تعیین نوع نقاب (ماسک) و اطلاع‌رسانی در این زمینه بر عهده وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است.

تبصره ۳- نظارت بر عرضه نقاب‌های (ماسک‌های) استاندارد در داروخانه‌ها و مراکز مجاز صورت می‌پذیرد.

ح- وزارت ورزش و جوانان:

اطلاع‌رسانی مناسب برای کاهش فعالیت‌های بدنی در محیط‌های باز.

۲- اقدامات دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط در وضعیت قرومز- ناسالم (شاخص کیفیت هوا از (۱۵۱) تا (۲۰۰)) علاوه بر توصیه‌ها و اقداماتی که در وضعیت نارنجی صورت می‌پذیرد، متناسب با شرایط هوای شهر به شرح زیر است:

الف- پلیس راهنمایی و رانندگی فرماندهی انتظامی استان:

یک- تشدید اعمال محدودیت‌های نوعی و زمانی برای خودروها و موتورسیکلت‌ها در محدوده‌های شدآمد (ترافیک) مصوب یا کل محدوده شهر.

تبصره- محدوده‌ها، ساعات ممنوع و خودروهای مجاز باید قبلاً براساس ماده (۱۸) قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی - مصوب ۱۳۸۹- و ضوابط ماده مذکور (که در یکصد و دهمین جلسه شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور مصوب شده است)، تعیین شده و اطلاع‌رسانی لازم صورت گرفته و مرزهای محدوده با علائم و تابلوهای مناسب مشخص شده باشد.

دو- جلوگیری از تردد کلیه وسایل نقلیه موتوری دارای پلاک شخصی، عمومی و دولتی فاقد پرچسب معاینه فنی - بر در سطح شهر توسط عوامل راهنمایی و رانندگی، با توقف و ... قانون.

سه- اعمال برده نوبتی (زوج و فرد یا دیگر روش‌ها) کلیه خودروها در یکی از محدوده‌های مصوب.

تبصره - شهرداری‌ها و ادارات کل حمل و نقل و پایانه‌های وزارت راه و شهرسازی موظفند از تردد وسایل حمل و نقل عمومی که آلاینده‌گی قابل رؤیت دارند (مینی‌بوس، اتوبوس، ون، تاکسی) از محل توقفگاه‌ها (مانند توقفگاه‌های شبانه اتوبوس‌های شرکت واحد) و پایانه‌های حمل و نقل برون شهری جلوگیری کنند.

چهار- گشت انتظامی، گشت اتوبوسرانی و تاکسیرانی، مؤسسات تاکسی سرویس، خودروهای فوریت‌های پزشکی و پزشکان، جانبازان و بیماران خاص، خودروهای امداد (آتش‌نشانی، امداد آب، برق، گاز، پست و مخابرات) و خودروهای حمل زباله شهرداری‌ها از محدودیت‌های اعمال شده در بند (الف) مستثنا هستند.

ب- شهرداری‌ها:

جلوگیری از انجام کلیه فعالیت‌های عمرانی که موجب تشدید آلودگی هوا می‌شود، مانند ساخت‌وسازهای شهری، راهسازی و پروژه‌های عمرانی شهرداری.

پ- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران:
- استقرار پایگاه‌های سیار فوریت‌های پزشکی (اورژانس) و هلال احمر با جانمایی مناطق آلوده‌تر و پرتردد به منظور کاهش زمان دسترسی به پایگاه‌ها.

ت- وزارت آموزش و پرورش:

تعطیلی مراکز پیش‌دبستانی و کلیه مقاطع تحصیلی آموزشی.

ث- وزارتخانه‌ها، نهادها، سازمان‌های دولتی، عمومی و خصوصی و اصناف:

یک- مدیریت ساعات کار روزانه، مانند شناورسازی ساعات کار، شروع دیرتر و پایان زودتر کار مراکز اداری دولتی و بخش اداری نهادها و سازمان‌های وابسته، نهادهای عمومی، خصوصی و اصناف.

دو- تعطیلی مهدکودک‌ها از طریق ادارات بهزیستی (وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و سایر دستگاه‌های دولتی، عمومی و خصوصی که اقدام به تأسیس مهدکودک نموده‌اند، موظفند با اعلام ادارات بهزیستی، نسبت به تعطیلی مهدکودک اقدام کنند).

سه- موافقت مدیران با مرخصی اولیای کودکانی که به مهدکودک می‌روند و دانش‌آموزان مشغول به تحصیل در مراکز پیش‌دبستانی، دبستان‌ها و دبیرستان‌ها.

چهار- تهیه و توزیع و الزام استفاده از نقاب (ماسک) استاندارد توسط کارکنانی که حضور جسمی (فیزیکی) در سطح شهر به عنوان وظیفه خدمتی آنها مشخص شده است (مانند راهنمایی و رانندگی و شهرداری).

پنج- موافقت با درخواست مرخصی برای کلیه افراد دچار مشکل تنفسی و قلبی به تشخیص واحد مربوط.

ج- سازمان حفاظت محیط‌زیست، وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت، نیرو و نفت:

یک- هماهنگی برای تعطیلی موقت واحدهای صنعتی، کارخانه‌ها و مراکز مؤثر در تشدید آلودگی هوا (فهرست واحدهای آلاینده صنعتی مؤثر در تشدید آلودگی هوا توسط اداره کل محیط‌زیست استان تهیه می‌شود).

تبصره ۱- در صورت عدم تمکین، برابر ماده (۱۲) قانون هوای پاک اقدام خواهد شد.
تبصره ۲- استفاده از سوخت مایع در نیروگاه‌ها و صنایع مجاور کلانشهرها ممنوع است.
تبصره ۳- شرکت ملی گاز ایران موظف است برای تأمین سوخت گاز موردنیاز نیروگاه‌ها و سایر واحدهای متصل به شبکه گازرسانی که فعالیت آنها در این شرایط ضروری است، برنامه‌ریزی کند.
ج- شرکت‌ها و سازمان‌های حمل و نقل همگانی (اتوبوسرانی، تاکسیرانی، قطارشهری (مترو) و شرکت‌های حمل و نقل تحت پوشش شهرداری‌ها):
یک- تطبیق ساعات کار حمل و نقل همگانی با ساعات کار اداری و مراکز آموزشی تعیین‌شده توسط کارگروه استانی هماهنگی شرایط اضطرار آلودگی هوا.
دو- به‌کارگیری حداکثر توان ناوگان حمل و نقل همگانی در جابه‌جایی مسافر (با لحاظ کردن سلامت کامل خودروهای موجود).

ح- وزارت ورزش و جوانان:

اطلاع‌رسانی برای خودداری از فعالیت‌های ورزشی (اعم از انفرادی، همگانی و باشگاهی) در محیط‌های باز.

۴- اقدامات دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط در وضعیت بنفش - بسیار ناسالم (شاخص کیفیت هوا از (۲۰۱) تا (۳۰۰)) علاوه بر توصیه‌ها و اقداماتی که در وضعیت نارنجی و قرمز صورت می‌پذیرد، به شرح زیر تشدید خواهد شد:

الف- پلیس راهنمایی و رانندگی فرماندهی انتظامی استان:

جلوگیری از حرکت و متوقف کردن خودروهای دارای پلاک شخصی (و خودروهای دولتی فاقد مجوز ورود به محدوده طرح‌های شدامد (ترافیک) مصوب) با اعمال قانون و انتقال به توقفگاه (پارکینگ) تا پایان وضعیت بحران.

تبصره ۱- موارد استثنایی که نیاز به تردد دارند (مانند بیماران و سایر موارد)، به تشخیص عوامل راهنمایی و رانندگی مجاز به تردد هستند.

ب- به تشخیص کارگروه استانی هماهنگی شرایط اضطرار آلودگی هوا، حمل و نقل همگانی و امدادی، اعم از اتوبوس‌های شرکت‌ها و سازمان‌های اتوبوس‌رانی، به علاوه اتوبوس‌ها و مینی‌بوس‌های تحت پوشش آنها، تاکسی‌ها و مؤسسات تاکسی سرویس (تاکسی تلفنی) مجاز به تردد و جابه‌جایی مسافران خواهند بود.

تبصره ۳- وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، شرکت‌های عمرانی وابسته به وزارت راه و شهرسازی و شهرداری‌ها نیز ملزم به اقدامات موضوع این بند هستند.

ب- وزارتخانه‌ها، نهادها و سازمان‌های دولتی، عمومی و خصوصی:

یک- تعطیلی موقت کلیه مراکز مورد اشاره در جزء (ث) بند (۲) (وضعیت قرمز) به استثنای مراکز نظامی، انتظامی، بهداشتی و درمانی، بیمارستان‌ها و مراکزی که در روزهای تعطیل لازم است به فعالیت خود ادامه دهند.

دو- تعطیلی موقت کلیه مراکز آموزشی، فنی و حرفه‌ای، هنرستان‌ها و دانشگاه‌ها (در تمامی مقاطع تحصیلی و آموزشی).

تبصره- نهادها و سازمان‌هایی که وظیفه خدمات‌رسانی به مردم را دارند، ترتیبی اتخاذ می‌کنند که این تعطیلی کمترین مشکلات را برای شهروندان ایجاد کند.

سه- تعطیلی رویدادهای مهم فرهنگی و هنری که باعث تردد شهروندان می‌شود.

پ- وزارت ورزش و جوانان:

جلوگیری از کلیه فعالیت‌های ورزشی، اعم از انفرادی، همگانی و باشگاهی در سطح شهر و حومه آن اعم از فضاهای باز و بسته.

۴- اقدامات در وضعیت آلودگی - خطرناک (شاخص کیفیت هوا بیشتر از (۳۰۰))

یک- کلیه اقدامات در وضعیت بنفش در این وضعیت نیز لازم‌الاجرا است.

دو- عدم تردد کلیه خودروهای پلاک شخصی و دولتی (به جز موارد دارای مجوز مورد تأیید کارگروه) در سطح شهر.

سه- تعطیلی واحدهای صنعتی، تولیدی و تجاری اثرگذار بر تشدید آلودگی هوای شهر در محدوده شهری و حومه (به استثنای نیروگاه‌های گازی).

چهار- تعطیلی اصناف، بنگاه‌های اقتصادی، شرکت‌ها و بخش‌های خصوصی.

تبصره- نهادها و سازمان‌هایی که وظیفه خدمات‌رسانی به مردم را دارند، ترتیبی اتخاذ می‌کنند که این تعطیلی کمترین مشکلات را برای شهروندان ایجاد کند.

۵- تشخیص مصداقی، میزان و نحوه اعمال محدودیت‌ها و ممنوعیت‌ها

تشخیص مصداقی، میزان و نحوه اعمال محدودیت و ممنوعیت موقت، زمانی، مکانی و نوعی موضوع این دستورالعمل، با توجه به وضعیت آلودگی هوای منطقه برعهده کارگروه استانی شرایط اضطرار آلودگی هوا، موضوع ماده (۴) آیین‌نامه اجرایی تبصره (۳) ماده (۳) قانون هوای پاک است.